

Sporten in de buitenruimte

Initiatiefnota

Voorgesteld door

Erik Verweij

De Rotterdamse VVD

Inhoudsopgave

3	Inleiding
4	Wat is het probleem?
6	Eerste stappen
7	Plan van aanpak
8	Wat gaan we doen?
10	Verantwoording en voorbereiding
11	Financiën

Inleiding

Als je een rondje loopt, fietst, of rent door Rotterdam, dan is er iets opvallends aan de hand. Je moet goed zoeken naar plekken in de buitenruimte die ervoor gemaakt zijn om te sporten. Dat is een gemiste kans, omdat veel mensen de openbare ruimte daar juist graag voor gebruiken. Achter hekken of gesloten deuren zijn er wel sportverenigingen of sportscholen te vinden, maar het aanbod aan sportplekken in de buitenruimte die vrij toegankelijk zijn voor iedereen (publieke sportplekken) zou in Rotterdam nog flink kunnen worden uitgebreid. Niet alleen is er ruimte voor méér publieke sportplekken, de plekken die er wel zijn liggen vaak ook nog eens goed verstopt en worden daardoor weinig gebruikt.

Sport zou een prominente plaats moeten hebben in de buitenruimte. Het is niet alleen belangrijk dat iedereen de kans krijgt om actief bezig te zijn, sport werkt ook aanstekelijk. Als je mensen plezier ziet hebben en gezond aan het werk ziet bij die publieke sportplekken, begint het vaak te kriebelen om zelf ook aan de slag te gaan. Niet voor niets pakken Rotterdammers zo vaak de loopschoenen op nadat ze bij de Marathon hebben staan kijken. Zo geven Rotterdammers elkaar het goede voorbeeld. Zien sporten, doet sporten.

De gemeente is verantwoordelijk voor de buitenruimte, en kan Rotterdammers de middelen geven om het beste uit zichzelf te halen en het plezier van sporten te (her)ontdekken. Met een beperkte investering kan de buitenruimte sportiever worden ingericht, kunnen Rotterdammers makkelijker en vaker in beweging komen, wordt de buitenruimte aantrekkelijker, en worden Rotterdammers gezonder en fitter. Het blijft een eigen verantwoordelijkheid van mensen om in beweging te komen, maar de gemeente kan dit wel leuker en makkelijker maken. Deze initiatiefnota biedt daarom tien aanbevelingen hoe de gemeente buitensporten weer vrij toegankelijk kan maken voor iedereen door middel van publieke sportplekken.

Wat is het probleem?

Rotterdammers sporten en bewegen onvoldoende. Slechts 61% van de Rotterdammers sport tenminste één keer per week, en 29 % sport soms een hele maand niet.¹

Er ontstaan allerlei problemen doordat Rotterdammers zo weinig sporten. Zo hebben veel Rotterdammers ook op andere gebieden een ongezonde levensstijl. Rotterdammers drinken vaker en meer alcohol, en roken ook vaker. Daardoor zijn Rotterdammers vaak te zwaar. Maar liefst 51% van alle Rotterdammers heeft overgewicht, en 17% zelfs ernstig overgewicht. Dat is méér dan het landelijk gemiddelde. Rotterdammers *voelen* zich daardoor ook vaak minder gezond. Sporten is niet alleen gezond, je gaat er ook echt veel beter van in je vel zitten. Je haalt makkelijker adem, je beweegt soepeler, en pakt daardoor ook eenvoudig de trap in plaats van de lift, of de fiets in plaats van de auto. Rotterdammers voelen zich tenslotte vaker eenzaam. Sporten doe je vaak samen met anderen. Zeker als je iets ouder bent en niet zo makkelijk meer nieuwe mensen tegenkomt, is sport een prachtige plek om je sociale kring uit te breiden en mensen te leren kennen.

Investeren in sport is daarom een investering die zichzelf terugverdient. Mensen die actief zijn hebben minder zorg nodig, zullen minder vaak ziek thuis zitten van hun werk of opleiding, en zullen vaker op een positieve manier betrokken willen zijn bij de samenleving. Uit onderzoek blijkt dat iedere euro die aan sport wordt besteed, drie euro zou opleveren (Rebel en Mulier 2022).

Er zijn verschillende oorzaken aan te wijzen voor het feit dat er te weinig wordt gesport. Sporten is niet altijd even goedkoop, en er zijn helaas veel Rotterdammers die noodgedwongen op sport moeten bezuinigen. De inflatie en de energiecrisis hebben daar niet bij geholpen. Voor een eenvoudige sportschool betaal je al gauw € 30 per maand, en voor de sportscholen met goede begeleiding ben je zo € 100 per maand kwijt. Kinderen die lid worden van een sportclub en bijna ieder seizoen weer nieuwe sportspullen nodig lijken te hebben, maken het ook niet voordeliger.

Er zijn op dit moment al wel publieke sportplekken in Rotterdam, maar het aanbod is beperkt en weinig mensen weten van het bestaan af. Het is onvoldoende duidelijk waar deze publieke sportplekken te vinden zijn. Nog belangrijker is het feit dat er simpelweg te weinig publieke sportplekken zijn. Als je een eind moet fietsen en daar moet wachten op je beurt, dan is de lol er gauw vanaf en blijf je liever thuis. Ook is er weinig variatie en uitdaging in de beschikbare publieke sportplekken. Het gaat vaak om één of twee apparaten, waardoor je maar weinig afwisseling hebt – terwijl die variatie net zo belangrijk is om sport lang leuk te houden. Tenslotte is het een probleem dat de publieke sportplekken niet voor iedereen toegankelijk zijn, bijvoorbeeld voor mensen die een lichamelijke beperking hebben maar wel dolgraag zouden willen trainen in de buitenlucht.

Noot 1. NOC*NSF 'Sportdeelname Index Rotterdam', april 2023.

Noot 2. RIVM Wijkcijfers 2020, geraadpleegd via www.rivm.nl.

Andere gemeenten hebben meer werk gemaakt van sportplekken in de buitenruimte. In Utrecht kom je al meteen bij het Centraal Station een uitgebreid *parcours* park en verschillende klimtoestellen tegen. In Amsterdam kom je in verschillende parken een trimbaan tegen, waarbij diverse toestellen of klimrekken langs populaire hardlooproutes zijn geplaatst. In Vlaardingen en Schiedam zijn op verschillende plaatsen langs het water *outdoor fitness* faciliteiten die iedereen kan gebruiken. Breda en Tilburg hebben uitgebreide urban sport parks waar mensen kunnen trainen en waar zelfs speciale evenementen worden georganiseerd. Er valt dus veel te leren van andere steden, en er bestaat wel degelijk vraag naar zulke sportplekken. Nu moet het aanbod daar nog bij aansluiten. Daarvoor is onderzoek nodig, zodat de sportplekken precies passen bij wat een bepaalde wijk nodig heeft.

Investeren in meer en beter publieke sportplekken is een verstandige investering omdat het makkelijker en aantrekkelijker wordt voor Rotterdammers om in beweging te komen. Een rondje hardlopen met af en toe opdrukken op een bankje is toch minder afwisselend en uitdagend dan een trimbaan met verschillende hindernissen en activiteiten. Dit soort publieke sportplekken zullen geen vervanging zijn voor sportverenigingen of sportscholen, maar kunnen een welkome aanvulling zijn.

Eerste stappen

In 2021 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen die het college oproept om te onderzoeken wat ervoor nodig is om de buitenruimte rondom de clubs kleine sportieve hulpmiddelen toe te voegen om het sporten te stimuleren³. Op dit moment wordt er op beperkte schaal gewerkt aan het uitbreiden van het aanbod publieke sportgelegenheden, mede naar aanleiding van bewonersinitiatieven.

In het Coalitieakkoord 2022-2026 is al afgesproken dat er méér publieke sportvoorzieningen gerealiseerd gaan worden in de buitenruimte waar Rotterdammers gratis kunnen sporten. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan “Crossfit rekken en voorzieningen voor urban sports en skaters”. Op dit moment wordt alleen nog nagedacht over het vervangen of repareren van bestaande publieke sportplekken. Ook is afgesproken dat het mogelijk wordt gemaakt om de velden van vijftig buitensportcomplexen (als deze niet gebruikt worden door verenigingen) te laten gebruiken door Rotterdammers.

Noot 3. Motie ‘Crossfit in de buitenruimte’, 21bb5714.

Plan van aanpak

De gemeente zal op verschillende manieren aan de bak moeten om ervoor te zorgen dat er méér publieke sportgelegenheden in Rotterdam zijn en dat Rotterdammers deze plekken beter kunnen vinden en intensiever gaan gebruiken.

De gemeente moet zorgen dat er méér publieke sportplekken komen. Hoe meer publieke sportplekken er te vinden zijn, hoe laagdrempeliger het is om er gebruik van te maken. Je hoeft minder ver te reizen, de kans is groter dat het rustig is, en je hebt meer variatie waar je uit kunt kiezen. Bovendien is het belangrijk dat publieke sportplekken overal in de stad te vinden zijn. Op die manier voorkomen we dat bepaalde wijken achterlopen op anderen. Het is op dit moment al een probleem dat er in sommige wijken merkbaar minder wordt gesport. Het is belangrijk om eerst een zorgvuldig onderzoek uit te voeren naar de vraag voor publieke sportplekken. Daarbij moet per wijk in kaart worden gebracht waar er vraag is naar publieke sportplekken, bij welke doelgroepen die vraag er is, en welk type sportvoorzieningen dan vraag naar is. Alleen door eerst zorgvuldig onderzoek te doen, sluit het aanbod uiteindelijk goed aan bij de behoefte.

De gemeente moet ervoor zorgen dat Rotterdammers betrokken worden bij de nieuwe publieke sportplekken. In algemene zin is het belangrijk dat mensen betrokken worden bij hoe hun wijk eruitziet. De gemeente begint nu eenmaal bij je voordeur. De locatie en de inrichting van publieke sportplekken is bij uitstek iets waar Rotterdammers op een constructieve en concrete manier over kunnen meedenken. Wijkraden kunnen gevraagd advies geven over de meest geschikte locatie, de behoefte binnen een wijk, en de doelgroep die gebruik gaat maken van de sportplekken. Sommige wijkraden hebben zelfs al afspraken gemaakt over publieke sportplekken in de wijkakkoorden.

De gemeente is ervoor verantwoordelijk dat de publieke sportplekken veilig en vrij toegankelijk zijn. De sportplekken worden alleen gebruikt als mensen zich er veilig en comfortabel voelen. Dat betekent dat er bij de inrichting van publieke sportplekken moet worden nagedacht over de verlichting, de zichtbaarheid, en de openheid van de locaties. Er zijn speciale keurmerken voor outdoor fitness-locaties, en er zijn verschillende partijen die advies kunnen geven over de inrichting en opbouw van publieke sportvoorzieningen. Met betrekking tot de toegankelijkheid zijn sommige sportplekken weggewerkt op locaties waar je bijna niet kunt komen, of zijn er alléén toestellen die je kunt gebruiken als je helemaal géén blessures of lichamelijke beperkingen hebt. Dat is zonde, want zelfs de fitste atleten hebben weleens een pijntje of een kwaaltje. Bovendien heeft iederéén het recht om gebruik te maken van publieke sportplekken.

Wat gaan we doen?

Op basis van het voorgaande doen wij de volgende aanbevelingen aan het college van burgemeester en wethouders:

Aanbeveling 1: Voer een uitgebreid onderzoek uit naar de behoefte aan publieke sportplekken in de buitenruimte in Rotterdam. Voer dit onderzoek uit op wijkniveau en betrek daarbij de wijkraden. Maak daarbij onderscheid naar de verschillende soorten doelgroepen (jong en oud, man of vrouw, beginner of gevorderde) en de verschillende soorten sportvoorzieningen (*calisthenics* parken met optrekstangen en dip bars, *street workout* parken met hindernisbanen en klimtouwen, *outdoor fitness* faciliteiten en apparaten, trimbanen met verschillende onderdelen, sportveldjes, en andere mogelijkheden).

Aanbeveling 2: Gebruik bij het onderzoek naar de behoefte indien nodig tijdelijk inzetbare sportplekken (MoveFIT) om de belangstelling te peilen.

Aanbeveling 3: Nodig Rotterdammers uit om te participeren bij het ontwerpen van sportplekken als er locaties zijn waar sportplekken (opnieuw) worden ingericht. Zorg voor heldere kaders en begeleiding vanuit de gemeente om haalbare voorstellen op te halen. Informeer deelnemers daarbij altijd over de bestaande mogelijkheden om subsidie aan te vragen voor *urban sports* gelegenheden.

Aanbeveling 4: Onderzoek de mogelijkheden tot het plaatsen van afsluitbare kluisjes (SportBoxes) waar mensen met een app sportmaterialen kunnen lenen, zoals gewichten, matjes, of ballen.

Aanbeveling 5: Zorg voor duidelijke informatie bij publieke sportplekken over de toestellen en faciliteiten zodat mensen weten hoe deze het beste kunnen worden gebruikt om sterker en fitter te worden, zonder geblesseerd te raken.

Aanbeveling 6: Zorg dat de bestaande en nieuwe publieke sportgelegenheden ook (deels) geschikt zijn voor mensen met een beperking.

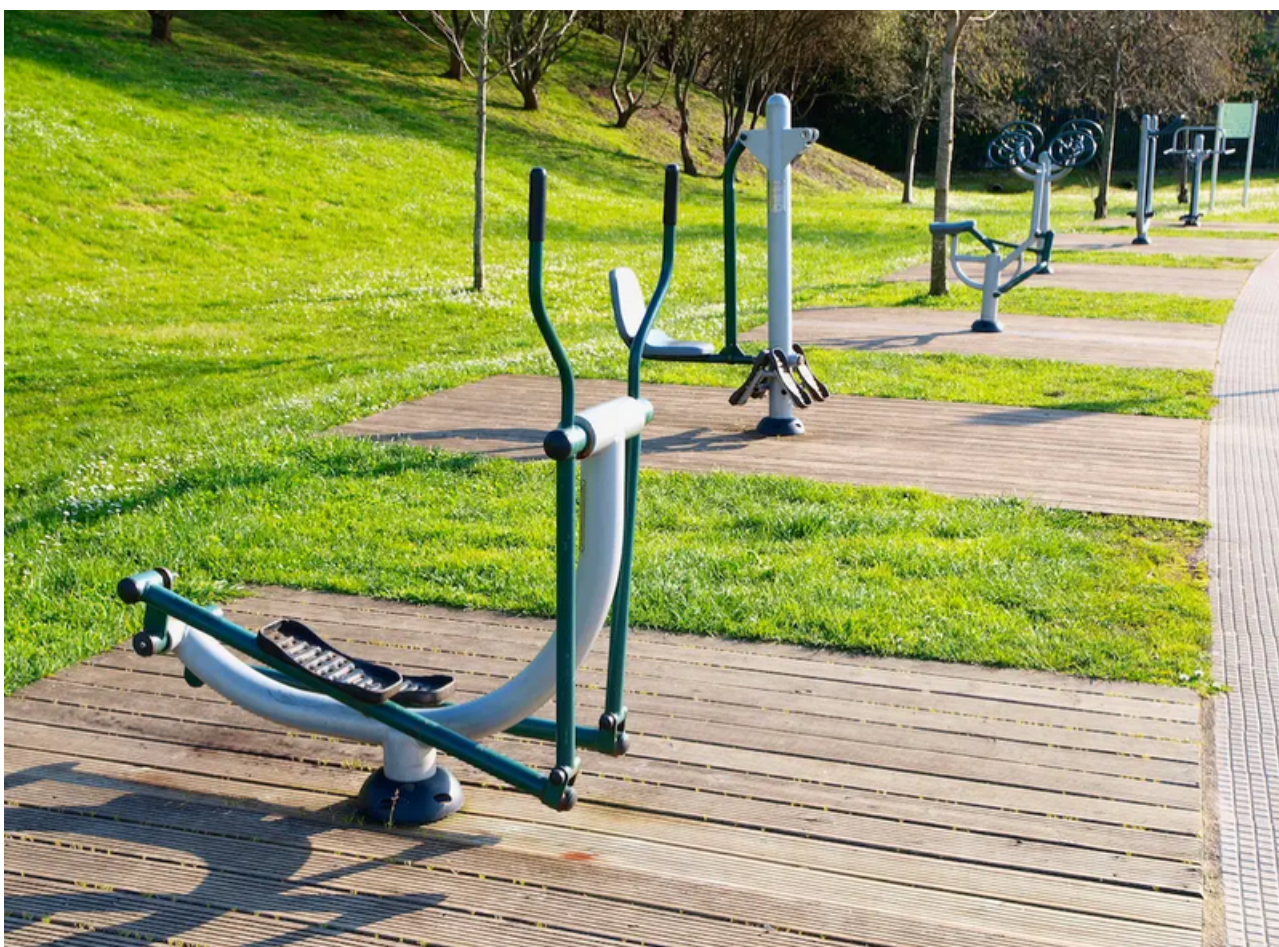
Aanbeveling 7: Zorg voor goede verlichting bij de beschikbare publieke sportplekken, zodat deze ook op donkere avonden of ochtenden nog op een veilige en prettige manier gebruikt kunnen worden. Daarbij wordt rekening gehouden met lichtoverlast en de impact op de omgeving.

Aanbeveling 8: Maak in samenwerking met het Sportbedrijf een actueel en volledig overzicht (op basis van de BuitenSpeelKaart) waar in Rotterdam publieke sportgelegenheden te vinden zijn en plaats deze op de website van de gemeente. Zorg dat daarbij duidelijk is welk type sportplek waar te vinden is. Promoot deze locaties via *social media* en reclameborden zodat mensen deze informatie kunnen vinden. Betrek daarbij bekende Rotterdamse sporters en *influencers*.

Noot 4. *Calisthenics* betekent dat de sporter zijn of haar eigen lichaamsgewicht gebruikt als weerstand. Er zijn dus geen losse gewichten nodig.

Aanbeveling 9: Inventariseer samen met het Sportbedrijf of SportSupport welke sportclubs faciliteiten hebben die ook (deels) opengesteld kunnen worden voor het brede publiek. Moedig sportclubs aan om zich aan te sluiten bij de actie www.claimjeveld.nl waarmee Rotterdammers plaatsen kunnen reserveren op sportvelden om incidenteel te gebruiken.

Aanbeveling 10: Ga in overleg met de topsportverenigingen of amateursportclubs in Rotterdam om workshops of clinics te organiseren voor jongeren of senioren op de publieke sportplekken.

Verantwoording en voorbereiding

Ter voorbereiding van deze initiatiefnota hebben gesprekken plaatsgevonden met:

- **Rotterdam Sportsupport**, de adviesorganisatie van de gemeente voor sportverenigingen;
- **Sportbedrijf Rotterdam**, de partij die sportlocaties in Rotterdam exploiteert, onderhoudt en ondersteunt;
- Eén Crossfit-box in Rotterdam;
- Schriftelijk advies van Maatschappelijke Ontwikkeling, Stadsbeheer, en Stadsontwikkeling;
- de **Nederlandse Calisthenics Bond**, de organisatie voor beoefenaars van calisthenics;
- Het Calisthenics Keurmerk, een organisatie die publieke sportplekken beoordeelt op hun geschiktheid en veiligheid;
- Twee leveranciers van (outdoor) sporttoestellen;
- De maatschappelijke organisatie van **Feyenoord Rotterdam**;
- Diverse sporters die gebruiken maken van de sportlocatie in het Vroesenpark.

Financiën

Voor aanbevelingen 1 tot en met 4 zal tijd en geld moeten worden geïnvesteerd om het onderzoek uit te kunnen voeren. Het is de verwachting dat dit kan binnen de bestaande begroting, en dat er dus geen extra geld vrij hoeft te worden gemaakt.

Aanbevelingen 5 tot en met 7 kunnen binnen de bestaande begroting, nu voor de komende jaren al geld is vrijgemaakt om bestaande buitensportvoorzieningen te vervangen en te verbeteren. Daarbij kan direct rekening gehouden worden met de informatievoorziening en een veilige en toegankelijke inrichting.

Aanbeveling 8 zal enige kosten met zich meebrengen. Hiervoor geldt dat de kosten sterk afhankelijk zijn van de wijze waarop het college invulling geeft aan de aanbeveling.

Voor aanbevelingen 9 en 10 geldt dat ze met de juiste randvoorwaarden kunnen worden uitgevoerd binnen de bestaande begroting en de lopende programma's.

initiatiefnota

Sporten in de buitenruimte